

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a
SZÉKELYHIRLAP-pal

(GAZETA SĂCUIASCĂ)

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAS REGGEL.

fuzionat cu
ZIARUL SĂCUESC

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

KOVÁCS-HIRLAPIRODA, Str. Voevodul Mihailu
1. szám.

Redactor responsabil și editor — Felelős szerkesztő, kiadó

Kovács J. István

Redacția și administrația:

BIROU DE ZIARUL KOVACS
Ștrada Voevodul Mihailu 1.

Négyszáz rádió közvetítette Ófelsége mult vasárnapi beszédét

Mult vasárnap este félkilenckor közvetítette Amerika részére a román rádióállomás „román óráját”, amelyet a newyorki világkiállítás román bizottsága rendezett a rádiótársaság és a sajtó és propagandaügyi minisztérium közreműködésével. Ófelsége II. Károly király angol nyelven az alábbi szöveget intézte az amerikai néphez:

— Románia a legnagyobb lelkesedéssel válaszol az egyesült államoknak a newyorki világkiállításon való részvétellel kapcsolatos meghívásra. Romániát a meghívás elfogadására a legmélyebb csodálat érzései sugallták, mert a román nép meg van győződve arról, hogy ez a nagy nemzetközi esemény az egyes nemzetek közötti jobb egyetértéshez és a barátsági kötelek kiépüléséhez fog vezetni.

Románia mindig az emberek közötti egyetértés és a béke útján haladt és ezért örömmel vesz részt minden olyan megnyilvánulásban, amely ezt az emberséges erényt előmozdítja.

A román szokások és termékek alaposabb megismerése által országunk még több elismeréshez és tiszteléshez juthat. Ezért határoztuk el, hogy Románia is részt vesz ezen a nemes és hasznos versenyen.

Az uralkodó ezután kifejtette, hogy büszke Románia újjászülései művére, majd az országnak a newyorki világkiállításon építendő pavilonját méltatta, amely be fogja mutatni a sajátos román civilizációt.

Az a körülmény, jelentette ki ezután az uralkodó, hogy ez a kiállítás az Egyesült Államokban lesz, újabb alkalom nekem és országomnak, hogy megújítsuk nemzeteink baráti köteleit. Sohasem felejtjük el, hogy az amerikai állampolgárok között sok a román és ők alkotják azt az összekötő kapcsot, amely bennünket egybefűz.

Az uralkodó azzal zárta be szövegét, hogy legjobb kívánságait fejezi ki Romániának a világkiállításon való részvételéhez, amely a népek közötti egyetértést szolgálja.

Ófelsége szövege után a rádiózenekar a román, majd az amerikai himnuszot játszott, utána pedig Gheorghe Enescu, a világhírű román hegedűművész és zeneszerző „Poema Romana” című szerzeménye és más román zenei művek kerültek műsorra.

A közvetítésnek nagy sikere volt. Ófelsége szövegét és az utána következő műsort négyszáz amerikai rádióállomás közvetítette az éjszaka folyamán érkező táviratokból meg lehet állapítani, hogy Ófelsége kijelentései és a „román óra” Amerikaszerző nagy elismerést és meglepetést keltett.

A MAGYAR NÉPKÖZÖSSÉG megtartotta alakuló értekezletét

A mult vasárnap tartotta meg a Magyar Népközösség alakuló értekezletét.

Bánffy Miklós gróf nagy beszédben számolt be a megegyezésről és az értekezlet célkitűzéseiről. Felfogása szerint megbízatása ideiglenes jellegű, ideiglenes akkor is, ha a jelenlevők a bizalmukkal megtisztelik, mert a kérdésben a népek kell döntenie, Addig is azonban fontos népünk társadalmi megszervezése.

Az elnöki beszámoló után Vásárhelyi János püspök beszélt. Szerinte három dologra kell nagyon élesen vigyáznunk. Először is meg kell őriznünk belső egységünket. Vigyáznunk kell arra, hogy ne hagyjuk oldott kéveként széthulljon népünk. Mindig emlékeznünk kell arra, hogy az egység megőrzésében van megtartásunknak igazi feltétele.

Gyárfás Elemér felszólalásában bizalmát fejezi ki Bánffy Miklós iránt, kinek munkásságára Isten áldását kéri. Hangoztatja ő is, hogy legelső kötelességünk a magyar egység fenntartása. Személyi vonatkozásban nagy körültekintést kér Bánffy Miklóstól, hogy egyéni surlódások ne legyenek.

Majd a Magyar Népközösség szabályainak kidolgozására bizottság alakult, melyben vármegyénkbeli Szentkereszthy Béla br. van benne.

A gyűlésen városunkból dr. Török Andor és dr. Vargha Béla vettek részt a meghívottak közül, dr. Molnár Dénes kimentette elmaradását.

XI. Pius pápa

temetése

Február 14-én, kedden temették el a 82 éves korában elhunyt XI. Pius pápát, akivel a kétszázhatvanegyedik pápa sirja zárult be.

A temetési szertartás kedden délután 4 órakor kezdődött és azon az elhunyt családja tagjain kívül csak a bibornokok és a magasabb vatikáni méltóságok vettek részt.

XI. Piusz pápa koporsóját XV. Benedek és X. Pius koporsója mellé helyezték örök nyugalomra.

Valószínűnek tartják, hogy a pápaválasztó konklávé március elsején ül össze. A választó biborosok most indultak Rómába a világ minden tájáról.

Erdély új püspökének szövege

Erdély egyházainak történetében határállomást jelző nap zajlott le február 12-én Kolozsváron, amikor a székelvénkből való Márton Áront szentelték Erdély katolikus püspökévé. A szertartás nem kevesebb, mint 160 pap közvetlen vagy közvetett részvételével történt meg. Hatóságok, egyházak, egyesületek, intézmények mind képviselve voltak, ott foglalt helyet az ünneplők sorában az öreg székelv páp: Márton Áron és neje, a püspök apja és édesanyja.

Az ünnepélyes papi-menet, amely a felszentelendő püspököt vezette a templomba, 9 órakor indult el harangzugás közti plebánia épületéből. Orgonabugás és az énekkarok dallamai mellett vonult be a főpapi menet a Szent Mihály templom főoltárához, ahol Andrea Cassulo pápai nuncius, felszentelő főpap, dr. Pacha Ágoston temesvári, dr. Fiedler István nagyváradi—szatmári segédkező

püspökök, közöttük a középén Márton Áron felszentelendő püspök elfoglalták helyüket. Ezután, az egyházi előírások szerint megtörtént a felszentelés.

Felszentelés után a püspök az oltárhoz fordulva megkezdte a Te Deumot, amit az énekkarok és a hívőereg énekelt tovább. Ének közben az új püspököt a segédkező püspökök, fejkön a mitrával, végigvezették a templomon, miközben mindenkinek áldást osztottak. Könnyekig megható jelenet következett ezután. A felszentelt püspök, amikor a körmenet során a padshoz ért, ahol szülei foglaltak helyet, teljes egyházi díszben lehajolt és kezet csókolt édesanyjának. A felszentelési szertartás az áldásosztással ért véget. Ezután a felszentelt püspök mitrával és pászlóval az oltár közepén megállva ünnepélyes püspöki áldást osztott. Majd az utolsó evangélium mondásával a szertartás véget ért és a főpapi kar visszavonult a plebánia épületébe.

A plebánia nagytermében az üdvözlésekre került a sor. Elsőnek dr. Jenciu minisz-

teri vezérfelügyelő a kultuszminiszter üdvözlését to máscolta, majd az egyházak és az egyetemi tanács üdvözlötték a f. pástort.

Az üdvözlések legmeghatóbb jelenete következik ezután: felvonul Csikszentdomokos, a püspök szülőfaluja. Harisnyás legények, gyöngyös, főkötös lányok, akik óvatosan hatalmas üvegszekrényt helyeznek a püspök elé.

A szekrényben fából kifaragva Márton Áron szülőháza, apró ékosen igazi székely leleményességgel és zsenialitással.

Még a csuprok is ott vannak a kerítésen s két törő a verandán. A falu plebánosa, Bogá István vezeti a küldöttséget.

— Elhoztuk szülőházadat, udvarostál, kerítésesőt, székely szekeresőt, sőt még azt a kis talyigát is benne találhatod, amelybe valamikor gyermekkorodban kutyát fogtál. Egész uton mind azon gondolkodtam, hogyan szólítsalak meg és most nem találok szavakat, hogy érzelmeimet kifejezzem. De azt mondja a költő: Nem érez az, akinek érzése szavakba fogható. Isten áldását kérem reád és valahányszor erre a kis házikóra ránézel, mindig a nagy ház, az egyház jusson eszedbe.

Az üdvözlések után, amelynek bensősége, kiáradó szeretete gyakran könnyekig meghatotta nemcsak a szónokokat és a közönséget, hanem magát Márton Áront is, Erdély püspöke mély megindulással mondott válaszbeszédet:

— Vallom és hirdetem, hogy vannak olyan igazságok, amelyeknek alapján minden igaz embernek találkozniuk kell. Ahogy Erdély földjén a hegyek völgyekkel, a mezők erdőkkel, hófedte bércek a síksággal váitakoznak, éppen úgy váltogatják egymást a népek. Erdély földjén, ahol három nyelven beszélnek és 6—7-féle szertartás szerint imádják Istent, van a krisztusi evangéliumnak ereje, amely hozzásegít ahhoz, hogy a különféle ellentétek összhangba olvadjanak fel és a testvéri együtt működés útját egyengessék.

— Igérem, püspökké szentelésemnek ezen a felejtéhetetlen ünnepi napján, hogy ezekkel a történelmi adottságokkal számot vetek, a mint azt a múltban is tettem a sorsközösségnek ezt a szavát megfogadom és az együtt haladás útját egyengetem. Minden küzdő emberben testvéremet akarom látni és amennyire segítségükre tudok lenni és terhüket vállaimra venni.

— Papjaim munkásságukat ajánlották fel és engedelmesseget ígértek, amelyet szükséges is lesz, hogy igénybe vegyek. De meg kell itt vallanom, hogy milyen nehéz feladat parancsolni, engedelmesseget igénybe venni és mennyivel könnyebb a parancsot végrehajtani, mint a tennivalókat felmérni, terveket készíteni és azok végrehajtására a felelős parancsot kiadni. (Ezeknél a megrázó szavaknál könnybelábadtak szemek, majd elcsukló hangon így folytatta:) — Ha az Isten azt akarja, hogy ezt a nehéz terhet én vegyem a vállamra, máitól kezdve zúgolódás nélkül hordozom azt, lelkiismeretesen engedelmeskedem ennek az isteni parancsnak, a gondok elől nem futok meg. Amit Isten keresztként vállaimra rakott, ha vérző térdekkel is, vinni akarom, vinni fogom. Kérem paptársaimat, hogy kövessenek engem ezen a golgothás uton. Ezt kívánom tőlük.

— A tanárokhöz és tanítókhoz az az üzenetem, hogy munkájukban — nem félek elől a kijelentésektől — esett népünk felemelését, hitünknek a sodrásos történelmi időkben való szilárd megköttését kívánom tőlük és a kétségbeesés szélére sodort közösség lelkének reménnyel és bizakodással való megtöltését, a nép műveltségének fokozását és az erkölcsi alap erőteljes tudatosítását. Ezért a nemzetmentő munkáért csak köszönet és ima tud lenni részünkről az egyetlen fizettség.

— Az egyházmegyei tanács üdvözlésére az a válaszom, hogy a múlt megszentelt és jónak bizonyult hagyományait megbecsülöm és továbbfejleszttem, a Népszövelséggel együtt dolgoztam, ismerem célkitűzéseit és segítségére leszek a megsemmisítésére törő törekvésekkel szemben. A nőszövelségek munkáját nagyra értékelem. Tagjainak ösztönössége, gyöngédsége összhangzatosan egészíti ki a férfiak munkáját.

— A kolozsvári Szent Mihály egyházközség vezetésének átvétele jelentette meg fejemen az első ősz hajszálakat, sokat dolgoztam, éjszakákat nem aludtam, hogy az egyházközség súlyos helyzetén tehetségem színt javítsak. Arra kérem az egyházközség tag-

jait, hogy ne felejtsek el, amint én sem feledkezem meg soha a vállvetett munkában megszilárdult összetartozandóságunkról.

— Ez az udvar és ház, amelynek kicsi nyitott mását szülőfalum népe elhozott ide, nem az én szülőházam. Édesapám építette azt később, de ebben az udvarban nőttem fel, itt hallottam először, hogy vannak emberek, akiknek fáj az élet, de itt tanultam meg azt is, hogy az emberek felett van az Isten, aki részükre törvényt adott és ezeknek a törvényeknek útján kell járni.

— Ezen a szent napon szülőfalum, egy

házmegyém minden népére szabadjon azt a szent fogadalmat tenni, hogy fajtámnak szívságát, kiállását a magam erényének akarom tekinteni, sorsát vállalni akarom. Az Isten hivatást adott nekem és én életem ennek a hivatásnak szentelem és jó népemért becsületesen dolgozom. Bucsuzól tőletek is csak azt kérem: Imádkozzatok értem.

A könnyekig megható püspöki szöveg után Márton Áron püspöki áldást adott a jelenlevőkre, amelyre a jelenlevők térdenálva fogadtak és ezzel a hivatalos fogadtatás és az üdvözlés véget is ért.

Ezer székely gazda jelenlétében újjaalakult a vármegyei gazdakör

— febr. 17.

F. hó 13 án mozgalmas nap volt a megyei székhelyen, ahová a „Háromszék-megyei Gazdakör” elnöksége összehívta a cukorrépa-termelőket, valamint a Gazdaköri vezetőségeket is. A felhívásnak szinte bámulatos etedményeként 68 gazdakör közel egyezer taggal képviseltette magát és az egész gyűlés olyan új lendület jegyében folyt le sz. gyűlés érdemes részletesen írni.

Elnöki beszámoló

A közgyűlést dr. Szentiványi Gábor nyitotta meg és gondosan előkészített adatok alapján a cukorrépa-termelés megyei eredményeit ismertette, megemlítve azt is, hogy az 1938 évben közel 800 holddal gyarapodott megyénkben a cukorrépával beültetett terület. Most, az új mezőgazdasági munkálatok megkezdése előtt szükség van a gyárral való újabb megállapodásra s éppen ezért ismerni kell a termelők feltételeit.

A tárgyhöz többen hozzászóltak, a kívánságokat összefoglalták és egy nyolc tagú bizottságot küldtek ki, hogy a gyárral a feltételeket megtárgyalják.

Indítvány a tisztikar újjaalakítására

Az elnöki beszámoló után Sára István vármegyei gazdaköri titkár tett jelentést az elmúlt három év munkájáról, majd több hozzászólás után Solyom Béla plebános a közgyűlés azon óhaját tolmácsolta, hogy ne csak a dr. Sinkovits Ottó elhunytá alkalmából megüresedett elnöki helyet töltsék most be, hanem az egész tisztikar választását tűzzék napirendre.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta a Solyom Béla indítványát, dr. Szentiványi Gábor, Jancsó Béla moogyorósi földbirtokost kérte fel a korelnöki tisztség betöltésére és Paál Lajos ref. lelkész elnöksége alatt nyolc tagú jelölőbizottságot küldtek ki.

Előadások

A jelölések ideje alatt Sára István a krumplitermelésről, Paál Ferenc műmalom-tulajdonos pedig a kendertermelésről tartottak nagyon értékes előadást.

A választás

Feszült várakozás előzte meg a jelölő bizottság jelentését, melyet Paál Lajos terjesztett a közgyűlés elé.

Eszerint diszelnöknékné jelölték: dr. Szentiványi Gábert, elnöknek Tóth István, hidvégi jószágigazgatót ú. v. alelnöknékné Sára István volt főtitkárát és alelnöknékné Boér Sándort.

A közgyűlés óriási lelkesedéssel vette tudomásul a fenti jelölést és amikor Tóth István vonakodott elfogadni az elnöki tisztelet, több, mint tízpercen át valósággal tombolva követelték, hogy tegyen eleget a köz bizalmának.

Tóth István meghatódva foglalta el az elnöki széket, röviden a vállvetett munkában, fegyelemben jelöli meg a követendő utat, majd a többi jelöltek neveit olvassa fel. A jelölő bizottság a titkári állás betöltését az elnökségre bizza és kiköti, hogy a titkári állás a jövőben fizetett állás legyen.

Az elnöki tanács tagjainak jelöli: Bánya Sándor tamásfalvi, Kovács János angyalosi, dr. Solyom Miklós torjai és Tana Albert bölöni földbirtokosokat. Penztárnok Bara István.

Választmány kézből: Br. Apór Péter, Pásztohy Dezső, Vargyassy András, Földi István, Györbíró Andor, Kádár István, Miklós Balázs.

Orbaiból: H. Ilaky József, Hadnagy Dezső, Deák Jenő, Imreh Albert, Vajna Albert Cseh István és Janó Ferenc.

Uzonból: Rákossy Pál, Györbíró István Zajzon Béla, Benke László, Ráduly Lajos, Bedő Károly, Jancsó Béla.

Sepsiből: Benkő Gábor, Bernald Győző, Gyongyóssy Károly, Benedek Pál.

Miklósvariból: Darkó Lajos, Benedek Árpád és Nagy Tamás.

A régen nem látott, lelkesedéssel fogadott új tisztikar az EGE-vel karöltve sok fontos dolgot akar megvalósítani. Így az ipari növénytermelés fokozását, közös értékesítés stb.

Várakozással és rokonszenvvel nézünk munkájukra, F. I.

Székely Ujság utmutatója

— Törvények, rendeletek minisztertanácsi határozatok, döntések —

Ismeretli: Dr. MOLNÁR D. EMIL (Covasna)

A védő zónáknak nyilvánított erdők kitermelésére nézve új szabályokai állít fel az 1938 okt. 4-én, a hivatalos lap 230. számában megjelent törvény-rendelet, melynek legfontosabb része az az intézkedése, hogy a védő-zónáknak nyilvánított erdő-réteg előző kitermelési engedélye megsemmisítettnek tekintendő, illetve a körülmények szerint felülvizsgálatnak vetendő alá. A védő-réteg kiterjedésének a megállapítását az érdekelte intézmények és szervezetek a Földművelésügyi Minisztériumtól kérhetik.

A nyugdíjakról hozott 1938 szeptember 22-én közzétett módosító törvény III. art. a kimondja, hogy ezután a nyugdíjas lakhelyének megváltoztatása semmi hatással nem lesz nyugdíjának az összegére. Tehát mindenki azzal a nyugdíjjal marad, amelyet nyugdíjaztatásának idejében, úgy lakhelye, mint egyéb körülményei folytán számára megállapítottak, függetlenül attól, hogy

faluról később drágább megélhetést nyújtó városba költözött volna.

Az ingatlan végrehajtási eljárást szabályozó újabb törvény közérdeklődésre számot tartható intézkedései közül kiemeljük a következőket: A végrehajtás alá kerülő ingatlan értékét már a végrehajtási kérdésben kell kitűntetni. Az érték az illetékezés adóellenőri hivatal által kiállított bizonyítvány alapján veendő fel, mely értékelés az árverési kikiáltási ár alapjául is szolgál. Az ingatlan árverési hirdetmény, illetve annak kivonata közzétendő legalább öt nappal az árverés napja előtt úgy a helyi lapban, valamint egy országosan elterjedt lapban is. Semmi egyéb közlés nem kötelező. Az árverésen mentesek a bánatpénz letétele alól nemcsak a jelzálogos hitelezők, hanem most már a társulajdonosok is. Egyébként ez óvadék ezután csak készpénzben tehető le.

Százhatvan évvel ezelőtt kapta nevét az „Akasztófadomb”

ahol a székelység közel 100 emberét vészőztette halálra a hadvezetőség

A lengyel szabadság székely vértanúi

Mária Terézia szép asszony és nagy uralkodó volt. Sirákozásával meg tudta nyerni a magyar főurak jóindulatát s ezáltal megakadályozta Ausztriának 200 év előtti „Anschluss”-át, a német birodalomba való olvadását. Halálából állítólag nagy szeretettel tanúsított a magyarok iránt. E szeretet emlékére Pozsonyban nagyszerű lovaszobrot állított a magyarság.

A Székelyföldön két emlékjel fűződik Máriá Teréziához. Egyik az általános ismert csikmadefalvi törött szárnyú sas, amely alá 1764-ben 200 háromszéki székely és a székely nemzet két ősi eredetű alapjoga temettetett el. A másik Kézdivásárhely és Szentkatolna között egy határhalom, melynek 1779-től fogva „Akasztófadomb” a neve.

A székely népet őseredetű nemesi jogának a Madefalvánál való erőszakos megsemmisítése után, az ősi nemesi felkelés helyett, sorhadi szolgálatra kényszerítették. A tehetősebbek a huszárezredbe, a szegényebbek a gyalogezredbe kerültek.

Két gyalogezredet állítottak fel. Az 1. számú Csikban, a 2-ikát Háromszéken. Az utóbbinak Kézdivásárhely volt a székhelye. Eredetileg a határ és a szorosok őrzése volt a hivatásuk. Az ország területén kívül háború esetén sem lehetett volna vinni. De bizony vitték őket háború nélkül is.

„1779-ben azon ürgy alatt, hogy Marosvásárhelyre mennek, kiindultak a háromszéki határezredet. Mikor odaértek, az a hír járta, hogy a szerencsétlen lengyelek fékmentartására (a Koscíusko f. mozgalom ellen) akarják külföldre (Galiciába) vinni. Erre a határezred megtagadták tisztjeiknek az engedelmességet s visszatértek minden kihágás nélkül tüzelyeikhez.”

„Kézdivásárhelyen 1779. november 16-án mondták ki az egésze és hajtották végre a vandál ítéletet. Vezetőik közül hatot kezeik levágatása után kerékbetörték, 50-et halálra vészőzték, 214-en pedig 50—50 botot kaptak. 30-nak minden jószágát konfiskálták.” (L. Erős József: A székely nemzet története 130 l.)

Az esemény, ha mindenben nem is, de nagyjában a fenti rövid leírás szerint történt. 1779. február vége felé a 2. sz. „nemes székely regimentet” kiindították Marosvásárhelyre. Az ezred két oszlopban menetel. Miadket oszlop kb. 1000—1000 embert számlál. Az első oszlop parancsnoka Regis kapitány, a másodiké Drasenovich. Regis kapitány február 28-án érkezik Marosvásárhelyre, ugyanekkor Sztánszky v. Székelykeresztúrra. A következő két napon mindkettő pihenőt tartatott. Az ugyan bekövetkezett fegyveres sértés esetét a reá kimondott „Sententia” (ítélet) így adja elő:

„Minek utána a Marosvásárhelyi meg esett népnek Bojulásokat és zenabónának támadásokat a második Nemes Székely Regimentből első seregnek népe 3-ik Martius Napián 1779-dik Esztendőben a zászlót Regis kapitány ur Quartélyáról erővel elvitték és avval haza felé Koronka faluig elindultak de onnat a Vajda fő Hadnagy ur javallására megint Marosvásárhelyre vissza tértek. De annak az Holnapnak 5-ik Napián (a mikor Kolozsvár felé kellett volna masirozni) megint a zászlót elvették erővel és avval több 1000 embernél hitetlenül Gonoszul haza tértek.”

A második oszlop Székelykeresztúron értesül a vezetőség azon szándékáról, hogy Galiciába a lengyelek ellen akarják vinni. Ennek a „Sententia”-ja így kezdődik:

„Midőn a Második sereg ennek az Második Székely Nemes Gyalog Regimentnek Drasenovich kapitány ur Commendója alatt 28-dik Február Napián 1779-ben Sztánszky Keresztúron bé ruholt volna és ottan Első Martius Napián rostogot tartott Második Napián annak a Holnapnak pedig a Nép (midőn eléb kellett volna masirozni Kolozsvár felé) Hajnal előtt egy része az említett Kapitány ur Quartélyára előtt más

része pedig Rátz István Strása Mester Quartélyára előtt össze gyűlt és szökésre vetették magokat, a mint is 300 embert onnat gonoszul el szökött és ide az Regiment Numerussában haza jött.”

Igy az ezred kivitele a legénység magatartása miatt nem sikerült. A hadvezetőség leiből szül s megtorlasképpen a hadbíróság által, mely természetesen osztrák tisztekből alakult, elrettentő büntetést szabott. „Ezen büntetés essék a Raboknak igaz megérdemelt büntetésekre, másoknak pedig irtóztató Peldájokra igazság szerint” mondja az indokolás.

Négy, névszerint: zabolai Székely Ferencz közember; zágoni Beretzki Gábor káplár; dobolyi Vida György freiter s felső-csernatonai Lucze József közember felakasztásra; kettő: középjaiti Biró Márton freiter és felsőbacsoni Keresztes Sámuel közember fej-és kézvesztésre ítéltetett. „Fejek vétetődgynének és az jobb kezek vágattassanak el a, kívül a Tiszt urakat megtámadták és az fejek a kezekkel együtt tétetődgynének a kerekre.”

Huszonegyen és pedig: baróti Rátz István freiter, kökösi Bojte Sámuel, szentgyörgyi Zayzon Mihály, zaláni Baróthi Ferencz, szárazajtai Lucze Imre, Csete Zsigmond, Varga József, Varga Mihály, Varga László, köpeczi Varga Mihály, Nagy Sándor, Bölönyi József, Beke András, Fabián László, Fabián Dániel, Balló Sámuel Magyarosi László, Györke Ferencz, Fekete Ferencz, Füstös Elek és Rakosi Márton közemberek: „300 ember között tizszer alá s tizszer fel vészőzt fussanak s főszaik (vagyonuk) confiskáltassanak.”

Ez nem volt ugyan határozott halálos ítélet, de közönségesen mégis „halálravesztőzésnek” mondatott, mert az elítéltek legnagyobb része belepusztult. 300 ember kezében ujjnyi vastagságú mogyorófpálca volt s az elítéltek teljes erővel ütni kellett. Hogy az ütés kiméletes ne legyen, az osztrák tisztek szigorúan ügyeltek. A hus az illető hátán csatatokban fityegett s a vér majdnem csurgott. A hadbíróság is az elítéltek halálra számított s azért mondták ki a konfiskálást. És mégis akadtak olyan szívósabb, erős szervezetű fiatalemberek, akik kibírták. Hagyomány szerint a torjai Füstös Elek életben maradt. Az ilyeneket a német regimentekben való továbbszolgálatra kötelezték, honnan 10—12 év múlva tudtak csak megszabadulni.

Nyolcszoros vészőzfutásra (8-szor alá s 8-szor fel) hárman ítéltettek: zágoni Vajda József, János Zsigmond és János János közemberek.

Hatszoros (6-szor alá, 6-szor fel) vészőzfutásra 25 ember u. m.: Botos László káplár, Barabás György, Balog András, Kusztos István, Futató János, Fekete József, Benkő György, Benkő Pál, id. Balló István László Dániel, feibacsoni Balló Gáspár, hermányi Balló Gáspár, Tuzson Ferencz, Pál András, Romány János, ikafalvi Dénés Ferencz, n. Zöld Mojzes. Keresztes István, Bedő József, Bedő Sámuel, Demeter József Sass Antal, Balló István jun. Lukács Mojzes és Lőrinc István közemberek.

Az a sok felelők által való Tett Törvényt az Felséges Udvar Helyesnek és Erdemeszek valija. A hadbíróvárszék tehát az udvarral mentegetőzik a tulszigoru ítélet miatt. A 214 ember megbotozását nem a hadbíróság, hanem az ezredparancsnok rendelte el. Az akasztófa az ítélet végrehajtására a Kézdivásárhely — Szentkatolna közötti országot mellett fekvő z. bahamon állítottatott fel s a halom ez időt l kezdve kapta az akasztófa-domb nevet. A vészőzést is, szájhagyomány szerint a domb előtt, az országoton hajtották végre...

Busult a lengyel s bujában a székely vérkönnyeket hullatva osztozott, s mindez történt a magyar-szerető királynő nevében, aki ezután még másfél évig uralkodott dicsőségesen, mikor is „az emberi gyarló

testből kivételén a Földi Koronáról s királyi pálczáról a Mennyei koronája által hivattatott s által tétetett” — az Háromszéki Tábla által kiadott hirdetmény szerint. (Alsó Torja protoco'uma.)

A. Csoboth János

H I R E K

1939.

Febr.

18

„SZÉKELY UJSÁG”

(egyesülve a SZÉKELY-HIRLAP-pal)
társadalmi és közgazdasági hetilap

A „Székely Ujság”-ot

néhai MOLNÁR EMIL

a „Székely Hirlap”-ot

BIRÓ LAJOS alapította.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

félévre — 80 lej. Egy hóra — 14 lej
Negyedévre 40 lej. Külföldre egy évre 280 lej

Vonatok érkezése

Targul-Săcuesc-ből indul Braşov felé 5^h
14³⁰, 19³⁰,
Targul-Săcuesc-re érkezik Braşov felé
9³¹, 16³⁰, 21³⁰.

Közhírre

tesszük!!

„Ha jól akar mulatni, akkor legyen ott a KSE.

atlétáinak hus-hagyókeddi tornabemutató

-jával egybekötött TEA-ESTÉLY-én. Kezdeté 9 órakor a Klubház nagytermében.

— Városi bál Ma, szombaton lesz a városi bál, mely iránt város és vidékszerető nagy az érdeklődés. A bálon — úgy értesülünk — megjelenik Petrini ezredes, a vármegye prefektusa is.

— Hangverseny. Február 25-én, szombaton este tel 9 óra: kezdettel a K. S. E. rendezésében hangverseny lesz a sportházban. A hangverseny két szereplője: dr. Torók Zoltánné és Bera Márton, kiknek ismert nagy zenei tudása már előre biztosítja az est sikerét.

— Ha'alos karambol a Magyaros tetőn. Szerdán délelőtt egy regátbeli tehergépkocsi a Magyaros-tetőn elűrtött egy kétjovas fogatot. A szekéren ülők meghaltak.

— Ujabb százezerlejes nyerevény a Kovács hirlapirodában. — A február 15-iki osztálysorsjáték húzásán — a Kovács-hirlapirodában újra befutott egy százezerlejes nyerevény Ezuttal a szerencse egy vidéki sorsjegyvásárlót, egy, öreg, székely embert ért. Ezen kívül még sok kisebb nyerevényt húztak ki.

— Hajsza a fekete cujka után. A múlt pénteken este 10 órakor nagy zaj verte fel a város főterének csöndjét. Két lovas szekér vágatott keresztül a főteren s utána egy pénzügyőr szaladt, aki meg akarta a szekeret állítani. A szekér a Finta-féle korcsma melletti utcába vágott át, majd pedig egy zsákutcába fordult, ahol szerencsétlenségére meg kellett állni és a pénzügyőrségnek sikerült a menekülőket ártalmatlanná tenni. A szekéren két hordóban száznegyven liter adózatlan cujka volt. A pálinkát elkobozták s megindult az eljárás a cujkát szállító két regátbeli parasztember ellen.

— Felkérjük előfizetőinket az esedékes előfizetői díjaik minél előbbi befizetésére.

Tudnivalók a száj és körömfájással kapcsolatban.

Amin elöljárható volt, az a veszedelmes száj és körömfájás, melyet ezelőtt másfél évvel francia Marokkóból, juhokkal cipelték be Európába — hozzánk is elérkezett. A betegség már járásunk területén is előfordult s éppen ezért szükségüknek tartjuk közölni gazdaközösségünkkel azokat az értesítéseket, melyeket dr. Krafft járási állatorvos urtól kaptunk.

A marokkói száj és körömfájás Európában előbb Franciaországban és Angliában lépett fel és akkor még annyira veszedelmes volt, hogy pl. Angliában egy, két fertőzéstől egész falvak állatállományát ki pusztították, hogy a terjedést így megakadályozták. A járvány leküzdésére Németország külön kísérleti állomást szerelt fel és sikerült is az ellen oltanyagot előállítani, de azt elég nagy mennyiségben gyártani nem tudták.

Mire a járvány hozzánk elérkezett, sokat veszített erejéből s hála a Gondviselésnek, súlyos eset csak ritkán fordul elő. Az óvatosság azonban indokolt s a betegséget, mielőtt valamelyik gazdaságban fellépett, haldéktalanul jelenteni kell.

Jellemző tünet a körömfájás és a szájban mutatkozó fehér hólyagzódás. Súlyosabb esetben láz, légzési zavar és gyomormenés. Az enyhébb esetekben hipermangános szájölögetés, tiszta almozás és a körömök faszénporral való behintése segít az állaton. Mészszel, vagy mézslével való kezelés azonban nem jó, mert halványozza a fájdalmakat. A beteg állat elkülönítendő és az elhasznált alom is külön kezelendő úgy, hogy legalább 60 fokos felmelegedés következtében a bacillusok elpusztuljanak. A beteg állat teje csak jól felforralás után használható.

A betegség sérülésekre és juhokra is elragad és a fiatal bárányok kivétel nélkül belepusztulnak.

A járványos udvart zárolni kell. Ajánlatos, hogy a beteg állatok kezelését állatorvos végezze. Súlyosabb esetben oltás által szép eredményeket lehet elérni. F-1

Hirdetmény

A Ghelintai közbirtokosság igazgatósága közhírré teszi, hogy a ghelintai közbirtokosság tulajdonát képező Bonyó, Hertán, Asztag Musát erdők és a Köröbérc erdő

1939 évi legeltetési joga

Ghelintan a község házában 1939 február 25-én d. e. 10 órakor nyilvános árverésen

haszonbérbe fog adni.

Árverési feltételek a közbirtokosság elnökénél magtudhatók.

Ghelintja. 1939 február 6.

Héjja István kb. jegyző Cseh István elnök

Lemnia (lemhényi) állomással szemben jó karban levő

hidmérleg

és egy új kétszobas

LAKOHÁZ ELADÓ

Cim a kiadóban

Haszonbéri hirdetés

Dá'okban a Hangya Szövetkezet üzlet-helyiségében 1939. február 26 án délután 2 órakor

nyilvános árverésen

1939 évre haszonbérbe adatik:

az özv. BIRÓ KÁROLYNÉ és BECZŐ PÉTER GERGELY hagyatékából 97 hold szántó, 19 hold kaszáló és 3 hold belsőség.

Felvilágosítást nyújt JOÓS IMRE hagyatéki gondnok.

Könyv ujdonságok
a Kovács-hírlapirodában

Apróhirdetések

E hirdetések hivatalos árszabály szerint iz sorig szavanként számíttatnak. Minden hirdetés előre fizetendő

4 szobás lakás

mellékhelyiséggel **eladó** Cim 12. udv. tér 1. a piactéren

Bármilyen hirdetést

vétel, eladás, előfizetés, bírósági ítéletek közlését stb. az UNIVERSUL lap részére felvesz és felvilágosításokat ad az „Universul” kézdi járási képviselője. Cim Constantin Armbrister Strada Voevodul Mihai No 26.

Kiadó

özv. Jancsó Samuné féle lakásból apr. 1 ére az alsó üzlethelyiség, ahol a telefon központ van, május 1 re pedig az emeleti lakás.

Eladó zongora

20.000 lej. Értékezn. Gavrilescu perceptornai, Tg. Săcuieșc

Diplomás tanárnő

francia román nyelv, valamint zongora lecke-keket ad, vizsgára előkészít tanulókat, tanuloleányokat. Érdeklődni Gavrilescunénál Tg. Săcuieșc, Perceptia.

Intelligens egyénnek

magyar nyelvtanokért cserébe román nyelv lecke-keket adok Gavrilescuné. Perceptia, Tg. Săcuieșc.

Diétás koszt

jó háznál kapható. Cim a kiadóban

Műtrágya beszerzését

közvetíti Eperjessy Albert. Jelentkezők forduljanak közvetlenül hozzá.

TOLNAI VILÁGLAPOK és SZINHÁZI ÉLET

régi számaikat megvásárolja
a KOVÁCS-hírlapiroda

Piaci árak:

Tárgul-Săcuieșc, feb. 16

Buza mázsája	—	—	420	Lej.
Rozs	—	—	330	—
Arpa	—	—	400	—
Zab	—	—	400	—
Kukorica	—	—	410	—
Lencse	—	—	600	—
Burgonya	—	—	160	—
Alma kilója	—	—	8—10	—
Tojás darabja	—	—	1	—
Csirke párja	—	—	60	—
Liba 1 darab	—	—	110	—
Tyúk 1	—	—	50	—
Ruca 1	—	—	50	—
Pulyka	—	—	160	—
Tej literje	—	—	4	—
Vaj kilója	—	—	80	—
Turó	—	—	70	—
Murok 5 darab	—	—	1	—
Petrezselyem 5 darab	—	—	1	—
Czeller 2 db	—	—	1	—
Retek 5 db	—	—	1	—
Karfiol 1 darab	—	—	6	—
Cékla 1 darab	—	—	2	—
Hagyma 1 koszu	—	—	15	—

Tőzsdei árak:

Buza mázsája	—	—	430	Lej.
Arpa	—	—	380	—
Rozs	—	—	310	—
Kukorica	—	—	320	—
Zab	—	—	420	—
Heremag kilója	—	—	20	—
Lucernamag	—	—	49	—
Széna mázsája	—	—	130	—
Here és lucerna széna mm.	—	—	135	—
Bab mázsája	—	—	880	—

HIRDETÉS

Az alungeni „Agricola” fogyasztási szövetkezet bol'os és korcsakezelői állást hirdet azonnali belépéssel. Felvilágosítással a szerkesztőség is szolgál. Cim: „Agricola” Coop de Consum Alungeni, jud. Treiscaune.

**Iskolai
szükséglet**

legolcsóbb
bevásárlási
forrása a
**Kovács-
hírlapiroda**

Maximális árak:

Február hóra

I. LISZT

4 es számú 1 kilogram	Lei 9,—	8:20
5 os	„ 8:50	7:70
6 os	„ 6:50	5:70
Kukorica-liszt	„ 5:25	4:75

II. KENYÉR

4 es számú lisztből készült kg.-ként	9 —
5 os	„ 8:50
6 os	„ 6:50

III. HUS

I. minőségű marhabús kg.-ként	24 —
II. „	18 —
Belszín	„ 30 —
Borju I. minőség	„ 34 —
Borju II. minőség	„ 32 —
Sertes	„ 34 —
„ karaj	„ 36 —
„ hár	„ 38 —
Szalonna zsírnak való	„ 36 —
Zsír	„ 44 —

IV. VENDEGLŐI ÁRAK

Tejeskávé 2 kávéval	Lei 8 —
1 pohár tej	„ 3 —
1 leves	„ 6 —
1 csorba	„ 7 —
1 főzelek feltéttel	„ 12 —
Borju és marhasült körítéssel	„ 16 —
1 adag kompot, turó és aludttej	8 —

V. CZUKOR

Porcukor kgr.	„ 33 —
Kockacukor kgr.	„ 34 —

VI. PETROLEUM 1 liter

Lei 4 —

VII. SÓ 1 kilogram

„ 3 40

VIII. VAS kilogramonként

Kereskedelmi vas	Lei 13 40
Ralvas	„ 13 50
Gömb vas	„ 13 —
Pathó vas	„ 14 80

IX. SZÁLLODAI ÁRAK

1 utcai szoba 2 ágygal	Lei 87 —
1 utcai szoba 1 ágygal	„ 72 —
1 udvari szoba 2 ágygal	„ 77 —
1 udvari szoba 1 ágygal	„ 62 —

X. BÉRKOSCI DIJAK

Autó 3 személy részére	—
a vasuti állomásához	Lei 36 —
2 lovas bérkoci	Lei 20 —

Öngyújtó kovával

államilag védjegyezve — kapható a
Kovács-hírlapirodában